

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 11 lipca 2018 r. *

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 1999/5/WE – Wzajemne uznawanie zgodności urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych – Istnienie zharmonizowanych norm – Konieczność zwrócenia się przez producenta do jednostki notyfikowanej – Oznakowanie numerem identyfikacyjnym jednostki notyfikowanej

W sprawie C-192/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Consiglio di Stato (radę stanu, Włochy) postanowieniem z dnia 23 lutego 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 13 kwietnia 2017 r., w postępowaniu:

COBRA SpA

przeciwko

Ministero dello Sviluppo economico,

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie: C. Vajda (sprawozdawca), prezes izby, K. Jürimäe i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez P. Garofoliego, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez G. Gattinarę i D. Kukoveca, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: włoski.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/5/WE z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności (Dz.U. 1999, L 91, s. 10 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 23, s. 254), zmienionej rozporządzeniem (WE) Parlamentu Europejskiego i Rady nr 596/2009 z dnia 18 czerwca 2009 r. (Dz.U. 2009, L 188, s. 14) (zwanej dalej „dyrektywą 1999/5”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy COBRA SpA a Ministero dello Sviluppo economico (ministerstwem rozwoju gospodarczego, zwanym dalej „MISE”) w przedmiocie braku numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej na urządzeniach produkowanych przez COBRA i na ich opakowaniach.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Dyrektywa 1999/5 została uchylona i zastąpiona ze skutkiem od dnia 13 czerwca 2016 r. dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych i uchylającą dyrektywę 1999/5/WE (Dz.U. 2014, L 153, s. 62). Biorąc pod uwagę czas wystąpienia okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, niniejsze odesłanie prejudycjalne należy jednak rozpatrzyć w świetle dyrektywy 1999/5.
- 4 Motywy 14, 27 i 32 dyrektywy 1999/5 miały następujące brzmienie:

„(14) Należy dołożyć wszelkich starań, aby sprzęt radiowy [urządzenia radiowe] i końcowe urządzenia telekomunikacyjne nie stanowiły możliwego do uniknięcia zagrożenia dla zdrowia.

[...]

(27) Zharmonizowanie na poziomie europejskim norm odnośnie projektowania i produkcji sprzętu radiowego oraz końcowych urządzeń telekomunikacyjnych leży w dobrze pojętym interesie publicznym; przestrzeganie takich zharmonizowanych norm jest powodem do domniemania zgodności z zasadniczymi wymogami; zezwala się na wykorzystanie innych sposobów wykazania zgodności z zasadniczymi wymogami.

[...]

(32) Sprzęt radiowy [urządzenia radiowe] i końcowe urządzenia telekomunikacyjne, których parametry spełniają zasadnicze wymogi, powinny być dopuszczone do obrotu bez żadnych ograniczeń; taki sprzęt powinien uzyskać zezwolenia na wykorzystanie zgodne z jego przeznaczeniem; oddanie do użytku może podlegać autoryzacji w odniesieniu do wykorzystania określonego widma radiowego oraz sposobu wykorzystania”.
- 5 Artykuł 1 tej dyrektywy, zatytułowany „Zakres i cel”, w ust. 1 stanowił:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia ogólne ramy prawne odnośnie wprowadzania do obrotu, swobodnego przepływu oraz użytkowania na obszarze Wspólnoty urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych”.

6 Artykuł 2 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Definicje”, stanowił:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[...]

- c) »sprzęt radiowy [urządzenie radiowe]« oznacza dowolny produkt lub jego znaczący element umożliwiający przekazywanie informacji za pośrednictwem wysyłanych i/lub odbieranych fal radiowych, wykorzystujący widmo przeznaczone do łączności radiowej na ziemi lub w przestrzeni kosmicznej;

[...]

- h) »zharmonizowane normy« oznaczają specyfikację techniczną przyjętą przez uznany urząd normalizacyjny działający na zasadzie mandatu udzielonego przez Komisję zgodnie z procedurami ustanowionymi w dyrektywie 98/34/WE [Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz.U. 1998, L 204, s. 37 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 2, s. 337)], przyjętymi w celu ustanowienia wymog[u] europejskiego, zgodność z którym nie jest obowiązkowa”.

7 Artykuł 3 tej samej dyrektywy, zatytułowany „Wymogi zasadnicze”, w ust. 1 stanowił:

„Następujące wymogi zasadnicze mają zastosowanie do każdej aparatury:

- a) ochrona zdrowia i bezpieczeństwa użytkownika oraz wszystkich innych osób, łącznie z celami odnoszącymi się do wymogów bezpieczeństwa zawartymi w dyrektywie [Rady] 73/23/EWG [z dnia 19 lutego 1973 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (Dz.U. 1973, L 77, s. 29 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 1, s. 261)], ale bez zastosowania limitu napięcia elektrycznego;
- b) wymagania ochrony w odniesieniu do kompatybilności elektromagnetycznej określonej w dyrektywie [Rady] 89/336/EWG [z dnia 3 maja 1989 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (Dz.U. 1989, L 139, s. 19 – wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 13, t. 9, s. 481)]”.

8 Artykuł 5 dyrektywy 1999/5, zatytułowany „Zharmonizowane normy”, przewidywał w ust. 1:

„W przypadku gdy aparatura odpowiada takim zharmonizowanym normom lub ich części, których numery referencyjne zostały opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich*, państwa członkowskie uznają zgodność z tymi spośród wymogów zasadniczych określonych w art. 3 powyżej, które są objęte takimi zharmonizowanymi normami lub ich częścią”.

9 Artykuł 7 tej dyrektywy, zatytułowany „Oddanie do użytku i prawo do podłączenia”, w ust. 1 stanowił:

„Państwa członkowskie udzielają zezwolenia na oddanie do użytku aparatury wykorzystywanej zgodnie z jej przeznaczeniem, jeżeli spełnia właściwe wymogi zasadnicze określone w art. 3 oraz inne właściwe przepisy niniejszej dyrektywy”.

10 Artykuł 10 wspomnianej dyrektywy, zatytułowany „Procedury oceny zgodności”, stanowił:

„1. Procedury oceny zgodności określone w niniejszym artykule są wykorzystywane do wykazania, czy urządzenia spełniają wszystkie mające zastosowanie wymogi zasadnicze, określone w art. 3.

[...]

3. Końcowe urządzenia telekomunikacyjne, które nie wykorzystują widma przydzielonego do naziemnej i satelitarnej łączności radiowej oraz części odbiorcze sprzętu radiowego podlegają procedurom określonym w jednym z załączników II, IV lub V, zgodnie z decyzją producenta.

4. W przypadku gdy producent zastosował zharmonizowane normy określone w art. 5 ust. 1, sprzęt radiowy [urządzenia radiowe], który nie podlega [które nie podlegają] przepisom ust. 3, podlega [podlegają] procedurom określonym w jednym z załączników III, IV lub V, zgodnie z decyzją producenta.

5. W sytuacjach gdy producent nie zastosował lub zastosował tylko częściowo zharmonizowane normy określone w art. 5 ust. 1, sprzęt radiowy, który nie podlega [urządzenia radiowe, które nie podlegają] przepisom ust. 3 niniejszego artykułu, podlega [podlegają] procedurom określonym albo w załączniku IV, albo w załączniku V, zgodnie z decyzją producenta.

[...]”.

- 11 Zgodnie z art. 11 tej samej dyrektywy, zatytułowanym „Jednostki notyfikowane i władze nadzoru”:

„1. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o właściwych jednostkach notyfikowanych, które zostały powołane do wykonywania [stosownych] zadań określonych w art. 10. W wyborze jednostek, które mają zostać powołane, państwa członkowskie stosują kryteria ustanowione w załączniku VI.

2. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o władzach ustanowionych na ich terytorium, które mają zajmować się nadzorem zadań podejmowanych w związku z wykonaniem niniejszej dyrektywy.

[...]”.

- 12 Artykuł 12 dyrektywy 1999/5, zatytułowany „Oznakowanie CE”, przewidywał w swoim ust. 1:

„Urządzenia spełniające wszystkie wymogi zasadnicze mające zastosowanie w danym przypadku opatrzone są oznakowaniem zgodności CE określonym w załączniku VII. Urządzenia opatrzone są tym znakiem na odpowiedzialność producenta, jego upoważnionego przedstawiciela we Wspólnocie lub osoby odpowiedzialnej za wprowadzanie urządzenia do obrotu.

W przypadku gdy zastosowane są procedury określone w załącznikach III, IV lub V, oznakowaniu towarzyszy numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej, określonej w art. 11 ust. 1. Sprzęt radiowy opatrzony jest [Urządzenia radiowe opatrzone są] dodatkowo identyfikatorem klasy sprzętu, jeżeli taki identyfikator został wyznaczony. Sprzęt może być opatrzony [Urządzenia mogą być opatrzone] wszelkim innym oznakowaniem pod warunkiem, że nie pogorszy to widoczności i czytelności oznakowania CE”.

- 13 Załącznik III do tej dyrektywy, dotyczący procedury oceny zgodności określonej w art. 10 ust. 4 („Wewnętrzna kontrola produkcji oraz szczegółowe testy urządzenia”) stanowił:

„Niniejszy załącznik składa się z załącznika II, poszerzonego o następujące wymagania uzupełniające:

Dla każdego typu urządzenia wszystkie zasadnicze zestawy testów radiowych muszą być przeprowadzone przez producenta lub w jego imieniu. Określenie rodzajów zestawów testów, które są uznawane za zasadnicze, należy do obowiązków jednej z jednostek notyfikowanych wybranej przez producenta, z wyjątkiem tych przypadków, gdzie zestawy testów są określone w zharmonizowanych normach. Jednostka notyfikowana bierze pod uwagę wszystkie poprzednie decyzje, jakie podjęły wszystkie jednostki notyfikowane.

Producent lub jego upoważniony przedstawiciel we Wspólnocie, lub też osoba odpowiedzialna za wprowadzanie produktu do obrotu, muszą wyraźnie oświadczyć, że takie testy i badania zostały przeprowadzone i że urządzenie spełnia wymogi zasadnicze oraz muszą w procesie produkcyjnym umieścić na produkcie numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej”.

- 14 Zgodnie z pkt 3 załącznika VII do tej dyrektywy, dotyczącego oznakowania urządzeń określonego w art. 12 ust. 1 tej dyrektywy, oznakowanie CE musiało być naniesione na produkt lub na jego tabliczkę znamionową. Ponadto musiało być naniesione na opakowanie zbiorcze, jeżeli takie istniało, i na dołączone dokumenty.

Prawo włoskie

- 15 Decreto legislativo n. 269 – Attuazione della direttiva 1999/5/WE riguardante le apparecchiature radio, le apparecchiature terminali di telecomunicazione ed il reciproco riconoscimento della loro conformità (dekretu ustawodawczego nr 269 dotyczący wdrożenia dyrektywy 1999/5/WE w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności) z dnia 9 maja 2001 r. (dodatek zwyczajny do GURI nr 156 z dnia 7 lipca 2001 r., zwany dalej „dekretu ustawodawczym nr 269/2001”), w wersji obowiązującej w okresie istotnym dla okoliczności faktycznych postępowania głównego, przewidywał w art. 11 ust. 3, że „[k]ońcowe urządzenia telekomunikacyjne, które nie wykorzystują widma przydzielonego do naziemnej i satelitarnej łączności radiowej, oraz części odbiorcze urządzeń radiowych podlegają procedurom oceny zgodności określonym w jednym z załączników do niniejszego dekretu II, IV lub V, zgodnie z decyzją producenta”.
- 16 Zgodnie z art. 11 ust. 4 tego dekretu ustawodawczego, „w przypadku gdy producent zastosował zharmonizowane normy określone w art. 5 ust. 1, urządzenia radiowe, które nie podlegają przepisom ust. 3, podlegają procedurom określonym w jednym z załączników III, IV lub V do niniejszego dekretu, zgodnie z decyzją producenta”.
- 17 Artykuł 13 tego dekretu ustawodawczego stanowił, że „[u]rządzenia spełniające wymogi zasadnicze mające zastosowanie w danym przypadku, o których mowa w art. 3, opatrzone są oznakowaniem zgodności CE określonym w załączniku VII. Urządzenia opatrzone są tym znakiem na odpowiedzialność producenta, jego upoważnionego przedstawiciela w Unii Europejskiej lub osoby odpowiedzialnej za wprowadzanie urządzenia do obrotu. W przypadku gdy zastosowane są procedury określone w załącznikach III, IV lub V do niniejszego dekretu, oznakowaniu towarzyszy numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej, określonej w art. 12 ust. 1”.
- 18 Załącznik III do tego dekretu ustawodawczego stanowił, że „dla każdego typu urządzenia wszystkie zasadnicze testy radiowe są przeprowadzane przez producenta lub z jego upoważnienia. Określenie rodzajów testów, które są uznawane za zasadnicze, jest dokonywane pod nadzorem jednej z jednostek notyfikowanych wybranej przez producenta, z wyjątkiem tych przypadków, gdzie testy są określone w zharmonizowanych normach”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 19 Cobra jest przedsiębiorstwem z sektora elektroniki konsumpcyjnej, zajmującym się sprzedażą nadajników do użytku domowego, opatrzonych znakiem towarowym „Pascal”, które są instalowane w pobliżu źródła sygnału audio czy video, odbierają sygnał z tego źródła i przekazują go na odległość do 100 metrów w celu słuchania czy oglądania go na telewizorze. Odesłanie to wykorzystuje widmo radiowe i w związku z tym stanowi transmisję radiową.

- 20 MISE jest właściwy do kontrolowania takich urządzeń we Włoszech. Podczas kontroli przeprowadzonej w dniu 18 maja 2011 r. stwierdził on, że w egzemplarzach urządzeń tej marki, które były oferowane do sprzedaży, numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej w rozumieniu dyrektywy 1999/5 nie był umieszczony ani na urządzeniu, ani na jego opakowaniu, lecz znajdował się w instrukcji obsługi dostarczanej razem z urządzeniem.
- 21 MISE uznał, że informacja ta powinna być umieszczona na samym urządzeniu, aby spełniać wymogi przewidziane w dyrektywie 1999/5 i w dekreście ustawodawczym nr 269/2001, który zapewnia transpozycję tej dyrektywy do prawa włoskiego, i w związku z tym dokonał zajęcia urządzeń uznanych za nieprawidłowe i nałożył na Cobrę karę. Ponadto decyzją z dnia 22 czerwca 2011 r. nakazał tej spółce zapewnić zgodność skonfiskowanych egzemplarzy oraz egzemplarzy, które zostały już wprowadzone na rynek włoski.
- 22 Cobra wniosła skargę na tę decyzję do Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionalnego sądu administracyjnego dla Lacjum), podnosząc, że decyzja ta opierała się na błędnej wykładni dyrektywy 1999/5, a w szczególności akapitu drugiego w załączniku III do tej dyrektywy. Ów sąd oddalił skargę, stwierdzając, że dyrektywa 1999/5 i dekret ustawodawczy nr 269/2001 wymagają wskazania jednostki notyfikowanej odpowiedzialnej za prawidłową ocenę zgodności na urządzeniach marki Pascal, których dotyczył spór. Cobra wniosła następnie skargę kasacyjną do Consiglio di Stato (rady stanu, Włochy), przed którym po raz kolejny podniosła niezgodność spornej decyzji z dyrektywą 1999/5.
- 23 Consiglio di Stato (rada stanu) stwierdza, że urządzenia, o których mowa, są objęte zakresem stosowania dyrektywy 1999/5, ponieważ są one urządzeniami radiowymi w rozumieniu art. 10 ust. 4 tej dyrektywy. Wskazuje, że zgodnie z art. 5 tej dyrektywy wymogi zasadnicze określone w art. 3 uznaje się za spełnione w odniesieniu do produktów zgodnych z normami zharmonizowanymi. Podnosi on ponadto wyraźną niespójność w dyrektywie 1999/5 w odniesieniu do zgodności urządzeń radiowych z wymogami zasadniczymi zawartymi w art. 3 tej dyrektywy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 akapit drugi wspomnianej dyrektywy urządzenia spełniające wszystkie wymogi zasadnicze są opatrzone oznakowaniem zgodności CE określonym w załączniku VII, ale przepis ten przewiduje również, w przypadku gdy zastosowana jest procedura określona w załączniku III do tej dyrektywy, że oznakowaniu temu musi towarzyszyć numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej. Natomiast zdaniem Consiglio di Stato (rady stanu) z owego załącznika III wynika, że w przypadku gdy zasadnicze zestawy testów radiowych do wykonania zostały określone w zharmonizowanych normach, nie jest konieczne, aby umieszczeniu oznakowania CE towarzyszyło umieszczenie numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej.
- 24 Consiglio di Stato (rada stanu) uważa, że nielogiczne i sprzeczne z zasadami proporcjonalności i stosowności jest wymaganie udziału jednostki notyfikowanej, w przypadku gdy istnieją normy zharmonizowane na poziomie europejskim. Jego zdaniem takie podejście potwierdzają wytyczne Komisji w sprawie interpretacji dyrektywy 1999/5, zgodnie z którymi, w przypadku gdy normy zharmonizowane określają ogół zasadniczych testów technicznych dla urządzenia radiowego, producent, który się do nich stosuje, nie jest zobowiązany do umieszczenia na produkcie numeru jednostki notyfikowanej.
- 25 W tej sytuacji Consiglio di Stato (rada stanu) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy dyrektywę [1999/5/] należy interpretować w ten sposób, że producent, który stosuje procedurę przewidzianą w akapicie drugim załącznika III, przy występowaniu zharmonizowanych norm, które określają zestaw zasadniczych testów radiowych do wykonania, powinien zwrócić się do jednostki notyfikowanej i w konsekwencji dołączyć do oznakowania CE (poświadczającego zgodność z zasadniczymi wymogami określonymi tą dyrektywą) numer identyfikacyjny tej jednostki notyfikowanej?

- 2) W wypadku udzielenia na pytanie pierwsze odpowiedzi twierdzącej: czy producent, który po zastosowaniu procedury przewidzianej w akapicie drugim załącznika III [do dyrektywy 1999/5], przy występowaniu zharmonizowanych norm określających zestaw zasadniczych testów radiowych do wykonania, zwrócił się jednak z własnej woli do jednostki notyfikowanej o potwierdzenie wykazu wyżej wymienionych testów, powinien dołączyć do oznakowania CE poświadczającego zgodność z zasadniczymi wymogami określonymi w dyrektywie 1999/5 numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej?
- 3) W wypadku udzielenia na pytanie drugie odpowiedzi twierdzącej: czy producent, który po zastosowaniu procedury przewidzianej w akapicie drugim załącznika III [do dyrektywy 1999/5], przy występowaniu zharmonizowanych norm określających zestaw zasadniczych testów radiowych do wykonania, i po zwróceniu się jednak z własnej woli do jednostki notyfikowanej o potwierdzenie wykazu wyżej wymienionych testów dołączył z własnej woli do produktu numer identyfikacyjny wspomnianej jednostki, powinien umieścić numer identyfikacyjny tej jednostki także na produkcie i jego opakowaniu?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

- 26 W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że procedura zastosowana przez skarżącą w postępowaniu głównym w celu dokonania oceny zgodności przedmiotowej aparatury z wymogami zasadniczymi zawartymi w art. 3 dyrektywy 1999/5 nie wynika jasno z postanowienia odsyłającego. Pytanie drugie postawione przez sąd odsyłający opiera się jednak na założeniu, zgodnie z którym producent zwrócił się do jednostki notyfikowanej, jednak tylko w celu potwierdzenia wykazu zasadniczych zestawów testów radiowych do wykonania w ramach zharmonizowanych norm. Sądowi odsyłającemu należy zatem odpowiedzieć w oparciu o to założenie, pozostawiając mu zadanie sprawdzenia jego prawidłowości.
- 27 W drugiej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 1 ust. 1 dyrektywy 1999/5 dyrektywa ta stosuje się do urządzeń radiowych określonych w art. 2 lit. c). Z postanowienia odsyłającego wynika, że przedmiotowa aparatura stanowi urządzenie radiowe w rozumieniu tego ostatniego przepisu.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 28 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 należy interpretować w ten sposób, że producent urządzenia radiowego, w przypadku gdy stosuje procedurę przewidzianą w akapicie drugim załącznika III do tej dyrektywy i zharmonizowane normy w celu określenia zestawów testów, o których mowa w tym akapicie, jest zobowiązany zwrócić się do jednostki notyfikowanej, o której mowa w art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, a tym samym dołączyć do oznakowania CE numer identyfikacyjny tej jednostki.
- 29 Przy dokonywaniu wykładni przepisów prawa Unii należy mieć na uwadze nie tylko ich brzmienie, lecz także kontekst, w jakim zostały umieszczone, oraz cele regulacji, której część stanowią (wyroki: z dnia 19 września 2000 r., Niemcy/Komisja, C-156/98, EU:C:2000:467, pkt 50; z dnia 25 października 2011 r., eDate Advertising i in., C-509/09, C-161/10, EU:C:2011:685, pkt 54; a także z dnia 26 lipca 2017 r., Jafari, C-646/16, EU:C:2017:586, pkt 73).

- 30 W tym względzie brzmienie art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 mogłoby, samo w sobie, sugerować, że umieszczenie oznakowania CE na urządzeniu radiowym wymaga, aby temu oznakowaniu towarzyszył numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej, o którym mowa w art. 11 ust. 1 tej dyrektywy, w przypadku stosowania procedury oceny zgodności, o której mowa w załączniku III do tej dyrektywy.
- 31 Jednak z uwagi na dokonane w owym art. 12 ust. 1 akapit drugi odesłanie do procedury oceny zgodności określonej w załączniku III, należy – dla celów literalnej wykładni tego przepisu – odwołać się do treści wspomnianego załącznika III.
- 32 W tym względzie, jak wynika z brzmienia wyżej wspomnianego załącznika, do którego odwołuje się ów art. 12 ust. 1 akapit drugi, udział jednostki notyfikowanej w procedurze oceny zgodności nie jest wymagany w każdych okolicznościach.
- 33 W rzeczywistości bowiem, po pierwsze, w ramach owej procedury oceny zgodności zasadnicze zestawy testów radiowych są dokonywane bądź samodzielnie „przez producenta”, bądź „w jego imieniu”. Po drugie, załącznik ów stanowi, że „określenie rodzajów zestawów testów, które są uznawane za zasadnicze, należy do obowiązków jednej z jednostek notyfikowanych wybranej przez producenta, z wyjątkiem tych przypadków, gdzie zestawy testów są określone w zharmonizowanych normach”.
- 34 Z brzmienia załącznika III do dyrektywy 1999/5 wynika bowiem, że zgodność aparatury z wymogami zasadniczymi, które, zgodnie z art. 10 ust. 1 tej dyrektywy, są określone w art. 3 tej dyrektywy, może zostać wykazana przez samego producenta, jeżeli przeprowadził on wszystkie zasadnicze zestawy testów radiowych określone w zharmonizowanych normach. W związku z tym zgodnie z samym brzmieniem tego załącznika procedura ta nie wymaga, w każdych okolicznościach, udziału jednostki notyfikowanej ani w wyborze zasadniczych zestawów testów radiowych, ani w przeprowadzeniu takich zestawów testów.
- 35 Wynika z tego, że jeżeli producent korzystał ze zharmonizowanych norm w przypadku stosowania procedury oceny zgodności, o której mowa w załączniku III do dyrektywy 1999/5, brzmienie art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 w związku z załącznikiem III do tej dyrektywy, należy interpretować w ten sposób, że nie wymaga ono udziału jednostki notyfikowanej, a zatem tego, aby umieszczeniu oznakowania CE na urządzeniu radiowym towarzyszył numer identyfikacyjny takiej jednostki.
- 36 Taką wykładnię potwierdza kontekst art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5.
- 37 Odmienne wykładnia prowadziłyby bowiem do narzucenia udziału jednostki notyfikowanej w sytuacji, w której uznaje się zgodność urządzenia radiowego z zasadniczymi wymogami określonymi w art. 3 wspomnianej dyrektywy.
- 38 W tym względzie art. 10 dyrektywy 1999/5 przewiduje procedury oceny w celu wykazania zgodności aparatury ze wspomnianymi wymogami zasadniczymi określonymi w art. 3 tej dyrektywy. Rzeczony art. 10 stanowi w ust. 4, że w przypadku gdy producent zastosował zharmonizowane normy, urządzenia radiowe podlegają procedurom określonym w jednym z załączników III, IV lub V, zgodnie z decyzją producenta. Tymczasem, jak wskazano w pkt 34 niniejszego wyroku, procedura oceny, o której mowa w załączniku III do tej dyrektywy, nie wymaga udziału jednostki notyfikowanej w każdych okolicznościach.
- 39 Ponadto art. 5 ust. 1 dyrektywy 1999/5 przewiduje, że w przypadku gdy urządzenie jest zgodne z „normami zharmonizowanymi” określonymi w art. 2 lit. h) tej dyrektywy jako stanowiące „specyfikacj[e]i techniczn[e] przyjęt[e] przez organizację normalizacyjną [...] w celu ustanowienia wymogów europejskich, zgodność z którymi nie jest obowiązkowa [...]”, wynika z tego także domniemanie zgodności z wymogami zasadniczymi.

- 40 Domniemanie to znajduje potwierdzenie zarówno w motywie 27 dyrektywy 1999/5, który stanowi, że „przestrzeganie [...] zharmonizowanych norm jest powodem do domniemania zgodności z zasadniczymi wymogami” i że „zezwała się na wykorzystanie innych sposobów wykazania zgodności z zasadniczymi wymogami”, jak i w załączniku III do tej dyrektywy, który zwalnia producenta z korzystania z udziału jednostki notyfikowanej dla potrzeb przewidzianej w nim procedury, w przypadku gdy sprzęt został oceniony przy użyciu zharmonizowanych norm.
- 41 Ze względu na to, że zgodność aparatury z wymogami zasadniczymi zostaje uznana przez odwołanie się do zharmonizowanych norm, i w świetle wykładni przedstawionej w pkt 34 niniejszego wyroku, zgodnie z którą udział jednostki notyfikowanej nie jest konieczny, jeżeli producent urządzeń radiowych korzystał z tych norm, nie można wymagać od producenta, który korzysta ze zharmonizowanych norm przy stosowaniu procedury oceny, o której mowa w załączniku III do dyrektywy 1999/5, aby korzystał z udziału jednostki notyfikowanej, a tym samym aby oznakowaniu CE umieszczonemu na urządzeniu radiowym towarzyszył numer identyfikacyjny tej jednostki.
- 42 Taka wykładnia art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 i załącznika III do tej dyrektywy jest ponadto zgodna z celem tej dyrektywy. W istocie, jak wynika z motywów 14 i 32 tej samej dyrektywy, ma ona na celu zapewnienie swobody przepływu towarów poprzez ograniczenie przeszkód dla swobodnego przepływu do wymogów krajowych, które są niezbędne i proporcjonalne, przy jednoczesnym zagwarantowaniu, że urządzenia radiowe nie stanowią możliwego do uniknięcia zagrożenia dla zdrowia.
- 43 W tym względzie, zgodnie z art. 1 dyrektywa 1999/5 ustanawia ogólne ramy prawne odnośnie do wprowadzania do obrotu, swobodnego przepływu oraz użytkowania na obszarze Unii takich urządzeń. Artykuł 7 tej dyrektywy stanowi z kolei, że państwa członkowskie udzielają zezwolenia na oddanie takich urządzeń do użytku zgodnie z ich przeznaczeniem, jeżeli „spełnia[ją] [...] wymogi zasadnicze”. Wymogi te są określone w art. 3 dyrektywy 1999/5 i obejmują w szczególności ochronę zdrowia i bezpieczeństwa użytkownika.
- 44 Tymczasem, jak to zostało stwierdzone w pkt 39 i 40 niniejszego wyroku, art. 5 dyrektywy 1999/5 ustanawia domniemanie, zgodnie z którym zasadnicze wymogi zawarte w art. 3 tej dyrektywy są spełnione, w przypadku gdy aparatura odpowiada takim zharmonizowanym normom. W związku z tym w takiej sytuacji udział jednostki notyfikowanej nie jest konieczny, aby zapewnić, że wspomniane urządzenia nie stanowią możliwego do uniknięcia zagrożenia dla zdrowia, a zatem nie jest również konieczne w celu zapewnienia ochrony zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników.
- 45 Za tą wykładnią przemawia okoliczność, że rola jednostki notyfikowanej, zdefiniowana w art. 11 ust. 1 dyrektywy 1999/5, polega wyłącznie na wykonywaniu „[istotnych] zadań” określonych w procedurach oceny zgodności, o których mowa w art. 10 tejże dyrektywy, nie zaś na poświadczaniu zgodności całej aparatury z wymogami zasadniczymi zawartymi w art. 3 tej dyrektywy.
- 46 Ponadto poza analizą brzmienia i kontekstu art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5, a także celu tej dyrektywy, wykładnia przedstawiona w pkt 35 niniejszego wyroku znajduje potwierdzenie w nocie wyjaśniającej Komisji w sprawie wykładni dyrektywy 1999/5. Z części tej noty zatytułowanej „Ambiguity in Annex III to the Directive” wynika, że w przypadku gdy zharmonizowane normy wskazują ogół zasadniczych zestawów testów radiotechnicznych dla urządzeń radiowych, producent, który się do nich stosuje, nie jest zobowiązany do wskazania na urządzeniu numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej. Wspomniana nota podkreśla, że jednostka notyfikowana nie uczestniczy w procedurze zgodności, o której mowa w załączniku III do dyrektywy 1999/5, w przypadku gdy producent stosuje zharmonizowane normy, i że w związku z tym obowiązek określony w art. 12 ust. 1 akapit drugi tej dyrektywy nie znajduje zastosowania, jeżeli rzeczony producent zastosował zharmonizowane normy.

- 47 W świetle powyższych rozważań na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, iż art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku kiedy producent sprzętu radiowego stosuje procedurę przewidzianą w załączniku III akapit drugi wspomnianej dyrektywy i zharmonizowane normy w celu określenia zestawów testów, o których mowa w tym akapicie, nie jest zobowiązany zwrócić się do jednostki notyfikowanej, o której mowa w art. 11 ust. 1 tej samej dyrektywy, a zatem nie jest zobowiązany dołączyć do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego tej jednostki.

W przedmiocie pytania drugiego

- 48 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 należy interpretować w ten sposób, że producent urządzenia radiowego, który zastosował procedurę określoną w załączniku III do tej dyrektywy z wykorzystaniem zharmonizowanych norm określających zasadnicze zestawy testów radiowych, musi dołączyć do oznakowania CE numer identyfikacyjny jednostki notyfikowanej, do której zwrócił się z własnej woli, nie będąc do tego zobowiązany, w celu potwierdzenia wykazu zasadniczych zestawów testów radiowych zawartych we wspomnianych zharmonizowanych normach.
- 49 Biorąc pod uwagę odpowiedź udzieloną na pytanie pierwsze, taki producent nie może być zobowiązany dołączyć do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej, w przypadku gdy zwrócił się do niej z własnej woli w celu potwierdzenia wykazu zasadniczych zestawów testów radiowych zawartych we wspomnianych zharmonizowanych normach.
- 50 W rzeczywistości bowiem, z tego że w przypadku, kiedy producent stosuje procedurę oceny zgodności, o której mowa w załączniku III akapit drugi dyrektywy 1999/5, i zharmonizowane normy w celu określenia zestawów testów, o których mowa we wspomnianym akapicie, nie jest on zobowiązany zwrócić się do jednostki notyfikowanej i, co za tym idzie, nie jest zobowiązany dołączyć do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego tej jednostki, wynika, że dany producent nie może zostać zobowiązany do dołączenia do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego takiej jednostki, jeżeli zwrócił się do niej z własnej woli.
- 51 Taką wykładnię potwierdza okoliczność, że jak zauważyła Komisja w uwagach na piśmie, w przypadku gdy jednostka notyfikowana nie jest odpowiedzialna za wybór tych zestawów testów, wskazanie jej numeru identyfikacyjnego byłoby pozbawione sensu w świetle uwag zawartych w pkt 40 niniejszego wyroku.
- 52 Mając na względzie powyższe rozważania, na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż art. 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5 należy interpretować w ten sposób, że producent urządzenia radiowego, który zastosował procedurę określoną w załączniku III do wspomnianej dyrektywy z wykorzystaniem zharmonizowanych norm określających zasadnicze zestawy testów radiowych, nie musi dołączać do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej, do której zwrócił się z własnej woli, nie będąc do tego zobowiązany, w celu potwierdzenia wykazu zasadniczych zestawów testów radiowych zawartych we wspomnianych zharmonizowanych normach.

W przedmiocie pytania trzeciego

- 53 W świetle odpowiedzi udzielonych na pytania pierwsze i drugie udzielenie odpowiedzi na pytanie trzecie stało się zbędne.

W przedmiocie kosztów

- 54 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (dziewiąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 1999/5/WE z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie urządzeń radiowych i końcowych urządzeń telekomunikacyjnych oraz wzajemnego uznawania ich zgodności, zmienionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 596/2009 z dnia 18 czerwca 2009 r. należy interpretować w ten sposób, że w przypadku kiedy producent sprzętu radiowego stosuje procedurę przewidzianą w akapicie drugim załącznika III do wspomnianej dyrektywy i zharmonizowane normy w celu określenia zestawów testów, o których mowa w tym akapicie, nie jest zobowiązany zwrócić się do jednostki notyfikowanej, o której mowa w art. 11 ust. 1 tej samej dyrektywy, a zatem nie jest zobowiązany dołączyć do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego tej jednostki.
- 2) Artykuł 12 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 1999/5, zmienionej rozporządzeniem nr 596/2009, należy interpretować w ten sposób, że producent urządzenia radiowego, który zastosował procedurę określoną w załączniku III do wspomnianej dyrektywy z wykorzystaniem zharmonizowanych norm określających zasadnicze zestawy testów radiowych, nie musi dołączać do oznakowania CE numeru identyfikacyjnego jednostki notyfikowanej, do której zwrócił się z własnej woli, nie będąc do tego zobowiązany, w celu potwierdzenia wykazu zasadniczych zestawów testów radiowych zawartych we wspomnianych zharmonizowanych normach.

Podpisy